

F O A I A

pentru

MUNTE, APUMA SI LITERATURA.

Nr. 37.

MERCURIU, 10. SEPTEMBRIE

1855.

MIRE SI MIRESA.

Aceste doue numiri incantatorie semneaza a cea delicata si frumosa relatiune, care se afla intre doue persone de ambe sesurile, inainte de a pasi la s. taina a casatoriei. Dupa ce doue amne s'au apropiat un'a de alt'a, si-au sprimat fierbentele dorn de a se uni impreuna, si tote piedecele unei legaturi permanente s'au delaturat, intra dulcele momentu alu promisiunei solide, alu unei legaturi facute pre in cuventu, alu logodirei, proprie, seau inaintea unoru marturi, seau numai inaintea lui Dumnedieu, care pre totu loculu e marturu; si dupa ce personele s'au logodit, se ama impreuna cu credentia, si trage strinsu un'a catra alt'a, atunci fetiorulu se numesc mire éra fetior'a miresa. Eli porta acestu nume, pana atunci, candu benecuventarea preutului a strinsu si mai tare acesta legatura inaintea altariului, si sortea loru a facut'o de aci inainte comune si nerevocabile.

O miresa ce se semte norocita e cea mai imbucuratoria privire, nu numai in oclii mirelui ei, ci si inaintea toturor celoru ce ambla impregiuri. Semtiul acelu fericitoriu, ce provedent'a a reversatu preste d'ins'a, i-imple anim'a de multiumire si incredintare; dorent'a ei de a fi placuta, de a ferici, si de a implé de bunavolientia anim'a amatului ei, i-sternește tote puterile sufletesci, si sia-care cautatura reversa bucuria, sia-care vorba arata indestulire, sia-care spresiune multiumire si sperare. Oh de amu poté privi aceste icona in toti logoditii! Inse cu dorere cauta se mraturisim cu nu toti logoditii sunt intru asemenea de fericiți. De cate ori nu vedemu noi intre celi logoditi o primire rece o portare indiferente ce sta cu totulu in contrastu cu legataintiele cele in-

time. Si acest'a se templa totudeun'a, candu interesulu din afara, vol'a parentilor, indemnurile straine si mentea cea speculatoria lucra in locul animei cei alegutorie. Dela asemenea logoditi intorcandune cu 'ntristare, se le sacrificàmu o lacrema de compatimire.

Dupa aceste premise, se vedemu acumu dife-ritele tipuri si modruri, pre in carile fetiorulu si fetior'a din tempurile cele mai vechi si pana astazi, devinu in acela statu, in care se numesc mire si miresa.

La antici greci tat'a alegea pre barbatulu filie-sa, carii dupa accea-si dău man'a la olalta inaintea cunnatiloru (rudenieloru) intru semnu de pemnu (zaloga) alu credentiei sale, jurau unulu altuia impromutata amore, si-si prestau cea de antania sarutare. De aci pana la cununia mirele infrumsetia usi'a dela cas'a miresei cu cunune de flori, si cercá in mai multe tipuri ai manifesta sem-tirile sale de amore. Greculu modernu-si alege mires'a au elu insusi dupa placu, au se logodesce cu d'ins'a in etatea cea mai cruda, dupa vol'a parentilor de ambe partile. — Romanulu si-alegea insusi mires'a lui, cautá inse si la involirea parentilor si a cunnatiloru sei. — Ebreii antici precum si celi moderni nu incredintieza alegerea miresei si a mirelui numai singuru personelor de care se tiene, ci la ei decide mai multu vol'a parentilor. Fét'a se petiesce au de catra tat'a fetiorului, au de catra votru, carele pentru ostene-la-si capeta unu anumitu daru. — Arabulu petiesce mires'a prin unu cumnatu alu seu, carele totudeodata se tocmesce cu parentii ei pentru priiul cu care e se o rescumpere. — Turculu si primește si-si lapeda mires'a fora de neci o ceremonia; asemenea Persii, caror'a li iertatu a se casatori pre lege, au numai asi arendá siesi o fe-

menia. — Chinesii logodescă adeseori filii sei înainte de a se nasce (fîrse ce sub conditione) — La Leti și Esti viinarsulu e votru, carele deca se primește și se be de catra parentii fetei, atunci fetiorulu e securu cumca-i alui, se intielege deca mai înainte l'a amatu. — In Quito acele fete se cauta mai tare, care au mai multi petitori, și fiindu ca nuntă se face fora neci c ceremonia, mirele adeseori și la pedea miresă cu pretestu că n'a avut inca nece unu amorezu. — La Hotentot i merge fetiera cu tatasă cu pipă apensa a petirea, și feta numai atunci poate săi de corsa gola, cindu-i apromisa altuia. — La unele popore pagane în America miresă siede 40 de dile inchisa, fiindu că se crede cumea totu, ce atengu celi logoditi, se resipesc. In acesta tempa amendoi logoditii, numai atâtă mancare capeta, catu sesi pota sustiné viață, de aceea la nunta se vedu mai multu nesce persone ce se paru a merge catra mormentu, catra o vîță spirituală, er' nu catra o fericire pamențesca.

In cele mai multe parti ale Europei, modrul petirei, in tempurile de astăzi și totu acelasi, și numai ceremoniile logodirei și ale cununiei se destingu in catu-va la unele popore, care cu catu e unu poporu mai cultu, cu atâtă-su mai simple. La noi români suntu o suma de ceremonie și datine mai alesu la cununii, pastrate inca dela străbunii români, mai vertosu in partile marginisie; pre une locuri și petirea se face cu diverse ceremonie, care n'ară strică a se descrie toate, de catra cei respectivi și cunoscurtori de cele mai de aproape.

Intre datele cele pucine ce au descensu din tempurile cele mai vechi pana la noi, vene ase memora: petrecerea mirelei, și a miresei de catra doi conducutori la cununia, doi fetiori și doue fețioare. Acești conducutori mai de multu trebuiau se fi cununati de aproape ai celor cununati. Eli nu numai conduceau pre mire și miresă la biserica și la casa, ci portau grige și de ospetiu, ba inca și mai tardi, de traful celoru casatoriti ca nesce supravîghitorii in locul parentilor. Acumă a acestoru persone le a remasă numai singura conducere incredintata, și potu fi ori cene cununati an straini, după volia și alegerea mirelui și a miresei.

ПРИВІРЕА ДА ЧЕРІВЛЮ КЪ СТЕЛЕДЕ.

Мінделвігатъ тімпъ крдеа локзігориі пътжнтелі, къмъкъ джоншиі ар локбі не теззпвпктуз віверсльві ачесті таре; ші авіа актма din талте дескопері але ляшії кълещетъ, къ тревве съ фіш форте жандепъртаді de джонса; къмъкъ прекъм ляна ка впз трапантъ се житорче не дашъ пътжнти мі ачеста іарыш ка впз трапантъ пе дашъ соре; сореле ашіждерé ка впз трапантъ шаі тікъ се житорче не дашъ алтын поъ пекъпоскътъ мі форте жандепъртатъ соре ді вечпкъ кърсъ къ тóте стелеле, че ы петрекъ. Мінделвігатъ тімпъ крдеа отенії, къ деасвіра позрілоръ пострії вжпъцеала чеरівлі ар фі ка о пеле престе пътжнти житінсь, ші локві спірітелоръ ферічіте. Актма ділсе штімъ, къ ачел черів къ стеле е пътма впз петрцінітъ дешертъ, пріп каре се реварсъ ляшіна а міліоне de сорі, акърора жандепъртаре дела пои нз се поте пріп пічі о впнейлъ тъсвра.

Нои п'аветъ а не ждои, къ ачел сорі, карі пътма ка піште стеле тічі не сжит кълоскъці, ашіждерé се тішкъ; ділсе пои сжитемъ прé жандепъртаді de джонселе, дектъ ка съ пштетъ овсерва тішкакре лоръ. Мітма ла дожеzechі ші позъ овсервътъ, къ ділсітвазівnea са кътъ челеалте се житінсь, пріп зтмаре се тішкъ. Ділсе токтма ачесте кжит, каре се дішъ джкъ de сореле пострі, асеменеа супорі але пътжнтизі пострі, ші ка ші джонса прелжпгъ сореле чел de овіте се житоркъ. Петркъ ачееа се пътескъ стеле житъ-туре сеаг планете.

Планета чел таи апропе de пътжнти есте Ляна. Ирівіндъ пои ла лянь ка окії пеартаці овсервътъ ла джонса піште локві таі лячіторе, ші алтеле таі житінекосе. Житр'ачеа астропомії пріп окіанспі ка твялъ тъюестріе лякрате потвръ таі апропе а о веде. Діл петеле ші втвреле ачеле ка віміре дескоперіъ еі тьпді. въї, ші адміністратори — о ляте, каре діл твялъ лякрате се асемпъпъ твялъ ка челе че ачетъ пе пътжнти; даръ іарыш діл твялъ е ка тогъл алт-фелів дектътъ ла пои.

Петеле челе тарі ші житінекосе але ляпії се вѣдъ а фі пътма піште пеесврі форте житінсе, каре из арпкъ жандепътъ ляшіна сорелі аша ведепрос, ка пърціле челе таі лячіторе. Къчі пътма пріп соре прітеште ляна стрълачіреа са асеменеа пътжнтизі; ші пътжнтизі пострі жандъ е ведепартъ зіоа de cope тревве фішцелоръ аконо

вієузігобре **жп** поподіле лорв не черіз аміждерека о лавъ таре ші форте фртмось съ лі се арате. Аша пъшеште жндемепчінаа челві атотв інтернік дела лавте ла лавте. Аша сервеніте вна алтеа спре фолосъ, ші фртмосе. Аша се фаче зин лавкъ алтвіа de мінкне, ші се вестеште търіреа лві Dymnezes жнтрв тоте.

Одінібрь се дінів локріле ачеле жнгнекбсе а фі търі, ші аша се ші памів. **Д**исе днпъ ов. сервтві ші деаслчітв сав дескоперітв, къ жи аджнчітіле ачеле нв се афль ань, кареа съ ле жнпле; чі de днпъ стареа сорелві сав възвтв зіврелекъзжндс нвпъ жп фнндзл аджнклі, сав къ тогъл пержнндссе.

De ачі треввє съ кредемв, къ жп левъ нв есте елементвл апеі, кареа съ квргъ пріп ржврі, ші жп търі съ се adnve, ка ла поі; квткъ тжна лві Dymnezes аз ашезатв аколо къ тогъл алтв-фелів de ржндс, ші жнгнкнріе пентрв фнндзл, че вієузеск аколо, дектв е ла поі.

Тожмаі ани лімнеде овсервьмх ші пріп окіанврі de ржндс твпнїї ка піште жнвлдіті ші ачітбр; ведемз квт жні арвікъ зіврелде де-парте престе шівспрі. Adeceopі твпнїї ка о кв-ненъ жнкнпівръ вълле челе de твяле тілврі тарі, каре аша сжнт de аджнпі, квтв чеі ші тарі твпнїї аі пострії арвікаді жнтржнселе ші пв-леар пвте жнплé; въл каре аз о аджнчітв де-зече ші ші пшклате ші de пічюре! —

Нв е дестбл, къ ачеле въл естраордніаріе сжнт жнкнпіврате къ твпнїї жнвалді, ші атотв-інтернікаа предпцелентвлі фъкторів аз жнв-латв твпнїї аченті adeceopі къ аша жнвалте вмр-фврі. Квтв ани се ва афла не пътжитв жп тоге пврділе лвії алдїї ші жнвалді. Іарь жп вълле ачесте атжтв de естінсе жнкнпіврате къ аша жн-фрікошаці твпнїї, жп карі, ворвіндс днпъ товдзл отенескв, жнтрці попорціїні къ оранделе ші ші сателе сале ар пште ла о лалть локлі, став юарыш діалврі ші тічі, ал кърора вмрв днп ад-жнчітв ка зин свлв фрептв жп схсв се pedikv.

Діньшітіле твпнїлорв жп лавъ днпъ днпъ вм-кrelе ші жнденпъртвріле лорв къ деашрвтв сав тъсвратв ші сав сокотітв. Чел ші жнвалтв твпнїе не пътжитв е ка ла дозезечі de ші de пічюре жнвалтв сокотіндзл днп фаца търії фрептв жп схсв. Даръ жп лавъ се афль твпнї, карі сжнт ка ла дозезечі ші чіпчі de ші de пічюре. Не пътжитв се афль шітв деашрвтв сав тътвріле жнвлдітіа ші схсв

тепітв, даръ жп лавъ се пштърв де аченті дой-спеzeче.

Есте de ші таре шіpare, жндс афльтв, къ пріп Астрономі пеостеніді сав вносквтв, квткъ лвна нв е жнкнпівратв de зин аввре ка пътжн-твз пострв; de пічі зин аввре, жп каре се потв форма погрі, сав плоіе, гріндіш, ші нэвъ. Чі аервл аколо е пеасемпнвтв ші схвдіре, дектв ачела, че жп гнгнцітв поі. Жндс пеам сії не твпнїї чеі ші жнвалді аі пътжнталі, аервл атжта се схвдіе, квтв къ ановое ші пштима реєвла. Іарь акнів ка пеизтіпц ар фі етвдлі треі, патрв тілє жп схсв deасвра de пътжнти а віедві, тъ-карв de сар ші пшті жнвалда пшнъ аколо. Даръ жп лавъ е аервл жндуатіната ашиа кврата, прекут погрі фі зече тілє deасвра de канвз пострв.

De квді апі прівеск астрономії къ пеизетать атепдінне ла лавъ, пічі жндс нв сав вълтв аколо вроо жнгрошаре de аерв сав погрі, карі тогъл ар тревві съ жнгнпівч зівле пврді жнтрці, de ар фі ка ла поі. Дечі аервл ачесті лвті нв пштai къ е пеизтіпцітв ші схвдіре, чі ші de о патрв къ тогъл ші вскагъ, de квтв аервл, чел че жнкнпівръ пътжнти. **Д**и тогъ тімніл се афль лвна сърінъ, ші квратъ de жнгнпівчітв че сар асемпнвтв къ погрі.

Квтв одать пштai сав вълтв жнтрв зпеле din вълле ачеле тарі жнкнпіврате de твпнїї жнвалді, къ се pedikv пшті пшті жнгнпівкосе ка чеаца сав ка фнндзл, аконеріндс обіектеле, челе тървнте, сав скінвнпдвле ведереа. Фнндзл къ ачесте обіекте тървнте сжнт форте тічі, ші твпнїї ші тарі дектв локнпцеле пострв; фнндзл къ ачеле жнгнпівчітв ка де чеаць, пштai din тімні, ші нв тогъдевна не асемпна локрі сав овсер-ватв: аша жп тогъ товдзл форте пропавіль есте, къ ачесте артвріліе треввє съ се трагъ дела пе-карі фъкторії, сав дела пескарі denprindepi але ачелорж фнндзл, каре сжнт жнкнпіврі ачелві дінвтв. Къчі къ ажвторіліл окіанврілорж челорж ші ввпе сав фъкторв ші алте твяле вредніч дескоперії, каре не лась съ жнкеіш къ сжнт піаце, сав локрілі ші denprindepi de фнндзл жнделегтврі, каре ло-квескв жп лавъ, тръескв ші се ввкврь de търіреа, ші жндуареа лві Dymnezes, ка ші поі не пътжитв.

Альт чівмелітвръ ні се дъ поі спре шіpare жп артвріліе челе de пе фаца ачесті трапв че-рескв. Се аратъ дектв аколо днпъ фелірітв діверцінде тергжндс, тъетврі ліпіаде, лате ade-

Жеорг де въз пъти ла треи пътране de тиле, каре
жтергв де котвие дн форте дреантъ линъ треизеч
пъти ла шеантегечи de тиле денарте Еде се
засемътъ впорг каналбрі фъкете къ тълъ тъис-
тріе, кънъ еле съмт таи аджинчі декутъ шесхріе
дн каре се афль. Быз каналв de ачестеа терце
жармезиш пріп тъготе, ка къндъ ар фі съната, ші
пріп валеа чеа днкісъ де тонді еасъ де чесалатъ
тарте афарь. Adeceori се веде въз каналв не
съв о болъ таре ла окиа тънтелі а терце таи
денарте дн мънтр.

Аджинчітъ челе лъні ші дигзете ах тълъ
асемънаре къ ржбріе постре не пътжитъ. Прекът
ізворескъ ржбріе постре din тъні, ана ші аче-
леа съмт днкопчесате de тонді, ші къргъ дн
дреантъ линъ кътъ презиселе аджинчітъ, ба днкъ
ші трекъ пріп ачелеа. Намай кътъ ну съмт ка
ржбріе постре къ ана, съв азъ че de асемънаре
гробъ матерітъ дншияте. Къчі де ар фіана, ну съв
мате веде пъти дн фондъ лорд, къпоскъндъ токъ-
мати ші неасемънареа аджинчітъ. Че кърие ачі, па
днполе аджинчітъ вълміорд, некътъ ар фі дн
днжинчілареа къ ана, прекът о аветъ не пътжитъ;
чі, че кърие дн каналбріе ачелеа, ноте аве асе-
тънаре къ ачел аеръ decs, че дн днтребкіцътъ
нои дн черквя аворълі постре спре ресфларе.

Къ ші не пътжитъ постре ана ну е пінкъ
алъ, декъндъ въз аеръ таи decs; ші іаръш аеръл
постр, чел днгіцітъ, пінка de кътъ о ань таи
сънцире: Ноi віемъ елементъ дн каре ресфль
пештій, ші Фъръ de каре ei торъ. Ана поте въз
аеръ ка ачела дн каре нои ресфльтъ, съ фіе
Фінцелоръ челоръ de альт соіс, ачееа, че есте поъ
елемънтъ чел таи decs, дн каре пештій віеџескъ.

О Домне кътъ е de таре днделенчіоне ші
днтереа та! Къ къчернікъ зіміре редікъ окій таї
спре черів дн със стрігъндъ ка пророкъ: Кътъ
сах търітъ мънтріе тале Domne, тоте днтръ дн-
деленчіоне ле аі фъкѣтъ!

(Ва зрма)

ЕПІСТОЛЯ XXVIII.

Лондра 2. Септемвріе 1855.

Шапка дн каре ві я'ам индикатъ дн скрібреа
тіа чеа din бртъ, я'ам ші ессекітатъ къ аціто-
рідъл дн Дампенез, ші племъндъ de ла Паріс
ам аріпесе ла Благоге ші ам трекътъ ла Folke-
stone дн Британія. Мареа ах фостъ камъ фор-
твобъ, ші ам пътімітъ таре de наскесе саа de
аша пътіблъ ръб тарінъ; глоріе Domплакі къ
ам трекътъ дн наче. — Днпъ че ам вісітатъ таре
таре din мемориалітъділе Лондреи. — Днтръ
ачестеа ші палатъл de кристалъ din Sydenham
каре есте вна днтръ челе таи тарі мінспі але
лъті, ші днтрече къ тълъ не челъ дела Паріс,
— там дасс ла Oxford днде ам възгътъ дн вівліо-
тека водлеанъ „Тетраванцелілъ скрісъ de мона-
хъл Гаврія ла азъл дела Фачереа лъті 6937 (саа
1429 дела Христоса) дн монастериілъ Neamцлакі
дн Moldavia пептъ Domплакі Alessandrълі Domna
Marina, de не каре ші ам лътъ ші потіце. Къ-
попітінда каре ам фъкѣтъ къ профессорі din ачеа
зіверсітате шінзнатъ дн феліблъ съв, ф дн таре
інтересъ пептъ mine. — Днпъ днтръчереа таре
ла Лондра таам дасс ла Windsor ші ам вісітатъ
векіблъ кастелъл але Редінгі ші коледіблъ
de аколо. — Ат віллесе тълте потіце ші та
ам фъкѣтъ тълте днсемпърі; къндъ воіс аве ръ-
газъ въ воіс скріе таи тълте...

ЕПІСТОЛЯ XXIX.

Паріс 4. Септемвріе 1855.

М'ам днторъ дела Лондра еаръші ла Паріс.
Отъл се депрінде къ тътъ. Де ачеастъ датъ та-
реа ах фостъ ші таи фортвобъ de кътъ ла тре-
череа mea din Франца дн Британія, къ тътъ ачестеа
ші ам съфферітъ de наскесе. Аічі дн Паріс п'ам
de сконъ се нетрекъ таи тълте зіле, чі днпъ че
ші воіс піпі тревіле ла калле, племъ ла Ліон, ші
de аколо дн Італія, апоі тъ днторъ дн Натріе.
Сперь къ дақъ воіс фі сънътоса, въ воіс скріе ші
din альт локбрі пріп каре воіс трече, ші дақъ воіс
аве тімпъ дестблъ, воіс скріе ші таи не ларгъ. Де
о камъ датъ тъ рогъ съмъ ескесаді.

А. Т. Л.